

Broj protokola: 02-3291/16
Datum: 20.12.2016

BILTEN

SLUŽBE ZA ZDRAVSTVENU EKOLOGIJU I HIGIJENU

ZA MJESEC NOVEMBAR 2016. GODINE

O ZDRAVSTVENOJ ISPRAVNOSTI NAMIRNICA, VODE ZA PIĆE, SANITACIJI OBJEKATA, HIGIJENI USLUŽIVANJA
I KOMUNALNOJ HIGIJENI

GODINA XX BROJ XI/16, ZENICA, 20.12.2016. god. direktor: Prim.dr. Senad Huseinagić

Analiza i interpretacija podataka, načelnik Službe: prof.dr.sc.Smajil Durmišević, prim.dr.med.spec

Priprema i statistička obrada: Melita Lelić, BA

ŽIVOTNE NAMIRNICE, VODA, SANITACIJA OBJEKATA I HIGIJENA USLUŽIVANJA

U mjesecu novemru, za područje ZE-DO kantona, na osnovu analiza Instituta za zdravlje i sigurnost hrane, zdravstveno neispravnih uzoraka namirnica na mikrobiološku analizu je bilo **1,2%**, što predstavlja blago poboljšanje stanja mikrobiološke ispravnosti namirnica u odnosu na prošli mjesec; zdravstveno neispravnih uzoraka vode za piće na mikrobiološku analizu iz gradskih vodovoda je bilo **2,9%** (**Kakanj, Visoko, Vareš, Olovo, Žepče i Zavidovići**) što je blago pogoršanje stanja mikrobiološke ispravnosti vode u ovim gradskim vodovodima u odnosu na prošli mjesec; dok je iz ostalih vodnih objekata bilo **71%** mikrobiološki neispravnih uzoraka vode za piće, što predstavlja blago pogoršanje stanja mikrobiološkog kvaliteta vode iz lokalnih vodnih objekata, u odnosu na prošli mjesec, sa trendom značajnog variranja mikrobiološke ispravnosti vode iz lokalnih vodnih objekata, u skladu sa stanjem okoliša, vodnih objekata i meteorološkoj situaciji. Nije bilo pozitivnih briseva iz područja higijene, što je znak poboljšanja sanitacije i higijene usluživanja u objektima.

Neispravnih uzoraka namirnica na standardnu fiziko-hemijsku analizu **nije** bilo, što predstavlja isto stanje mikrobiološke ispravnosti namirnica u odnosu na prošli mjesec, ali je i dalje prisutan zadovoljavajući trend održavanja standardne zdravstvene ispravnosti namirnica sa ovoga aspekta. Neispravnih uzoraka vode za piće na fiziko-hemijsku analizu je bilo **6,2%** (**Kakanj, Breza, Olovo i Zavidovići**), što predstavlja blago poboljšanje stanja hemijskog kvaliteta vode u gradskim vodovodima u odnosu na prošli mjesec, dok je neispravnih uzoraka vode za piće na fiziko-hemijsku analizu iz drugih vodnih objekata bilo **35%**, što predstavlja pogoršanje stanja u odnosu na prošli mjesec, ali i stanje održavanja visokog procenta neispravnih uzoraka i nezadovoljavajućeg hemijskog kvaliteta vode u ovim objektima, sa prisutnim trendom promjenjivog hemijskog kvaliteta vode za piće iz lokalnih vodnih objekata, shodno stepenu zagađenosti okoliša na slivnim područjima, sanitarno-tehničkom stanju vodnih objekata, meteorološkim uslovima i nedovoljnoj kontroli kvaliteta vode za piće, sa preporukom za urgentno uvezivanje ovog nadzora u sistem.

U ovom mjesecu su dostavljeni uzorci namirnica na mikrobiološku analizu iz svih općina. Nedopustivo mali broj uzoraka dostavljen je iz: **Breze, Vareša, Žepča, Zavidovića, Maglaja, Usore i Doboj-juga**. Izrazito mali broj uzoraka vode iz gradskih vodovoda na mikrobiološku analizu je dostavljen iz **svih općina osim Zenice (vlastiti laboratorij VIK-a) i Tešnja**. U ovom mjesecu nisu dostavljeni uzorci vode iz ostalih vodnih objekata na mikrobiološku analizu iz **Breze i Olova**, a relativno mali broj uzoraka je dostavljen iz: **Vareša, Žepča, Usore i Doboj-juga**. **J.P.VIK Zenica je dostavio mjesečni izvještaj o broju uzetih uzoraka i rezultatima analiza u internoj kontroli mikrobiološkog i hemijskog kvaliteta vode za piće za novembar.**

ZRAK: Rezultate mjerenja zagađenosti zraka SO₂ i lebdećim česticama, za novembar mjesec, na području grada Zenice, Institutu je dostavio Metalurški institut «Kemal Kapetanović». Koncentracije su mjerene na tri mjerna mjesta:

Parametar :	µg/m ³	Institut	Crkvice	Tetovo
SO ₂	Prosječna mj. konc.	210	107	154
	Max. mj.koncentracija	458 (18.11.'16.)	403 (25.11.'16.)	488 (22.11.'16.)
LČ	Prosječna mj. konc.	122	...	178
	Max. koncentracija	259 (25.11.'16.)		345 (11.11.'16.)

U **novembru** mjesecu 2016. godine zabilježena je dnevna prosječna koncentracija SO₂ iznad **125 µg/m³** zraka: na mjernom mjestu „Institut“ **25 dana**, na mjernom mjestu „Tetovo“ **16 dana**, na mjernom mjestu „Crkvice“ **9 dana (Dozvoljena prekoračenja su 3 dana u godini!)**. Dnevne koncentracije lebdećih čestica su prelazile **250 µg/m³** na mjernom mjestu „Tetovo“ **7 dana** a na mjernom mjestu „Institut“ **1 dan**. **Nije dozvoljeno da dnevna koncentracija ukupnih lebdećih čestica od 250 µg/m³ bude prekoračena u toku kalendarske godine.** U novembru 2016. godine zabilježen je **porast** prosječnih dnevnih koncentracija SO₂, na mjernoj stanici „Institut“ za **85,8%**, na mjernom mjestu „Crkvice“ za **9,2%**, a na mjernom mjestu „Tetovo“ za **67,4%**, u odnosu na oktobar 2016. godine. Zabilježeno je **povećanje** maksimalnih dnevnih koncentracija SO₂ na mjernoj stanici: „Institut“ za **71,5%**, na mjernom mjestu „Tetovo“ za **74,3%**, a na mjernom mjestu „Crkvice“ za **12,6%** u odnosu na oktobar 2016 godine. Izmjerene su **povećane** vrijednosti prosječnih koncentracija ukupnih lebdećih čestica na mjernoj stanici: „Institut“ za **38,6%** a na mjernoj stanici „Tetovo“ za **34,8%** u odnosu na oktobar 2016. godine. Izmjereno je **povećanje** maksimalnih vrijednosti lebdećih čestica na mjernoj stanici „Institut“ za **44,7%** a **smanjenje** na mjernoj stanici „Tetovo“ za **33,5%**, u odnosu na oktobar 2016.godine. **Uočava se trend povećanja vrijednosti prosječnih dnevnih koncentracija SO₂ na mjernim mjestima „Institut“, „Tetovo“ i „Crkvice“ kao i povećanja prosječnih vrijednosti ukupnih lebdećih čestica na mjernim mjestima „Institut“ i „Tetovo“.** Uočava se **trend povećanja maksimalnih vrijednosti koncentracija SO₂ na mjernim mjestima „Institut“, „Tetovo“ i „Crkvice“, kao i trend povećanja maksimalnih dnevnih koncentracija lebdećih čestica na mjernom mjestu „Institut“ a smanjenja na mjernom mjestu „Tetovo“ u odnosu na prošli mjesec.**

Obzirom na vremenski period sa povećanim količinama padavina, apelujemo da se saniraju i drže pod kontrolom sve rizične ekološke tačke u gradskim, prigradskim i seoskim naseljima, te izdvojenim civilnim i vojnim objektima, naročito da se redovno vrši sanacija, dezinfekcija i dezinskecija nakupina smeća, **opasnog medicinskog otpada**, nakupina **klaoničkih** otpadaka, nekontrolisanih izljeva fekalnih i drugih otpadnih voda, itd. Treba redovno kontrolisati sisteme dezinfekcije vode i nivo rezidualnog hlora na krajnjim tačkama vodovodne mreže i u bazenima za kupanje, držeći ga na nivou **0,3 do 0,5 mg/L vode.**

Zbog realne opasnosti od ozljeda, naročito djece, i prenosa **smrtonosnog bjesnila**, apelujemo na **što hitnije** poduzimanje adekvatnih veterinarskih i administrativnih mjera, u cilju **higijenski i etički prihvatljivog uklanjanja** napuštenih životinja, pasa i mačaka lutilica, sa javnih površina, preferirajući otvaranje azila za smještaj i udomljavanje napuštenih životinja, u duhu humanosti i civilizacijskih dostignuća.